

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-III-114/2020

Zagreb, 16. rujna 2021.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Ingrid Antičević Marinović, predsjednica Vijeća, te suci Mato Arlović, Mario Jelušić, Josip Leko, Davorin Mlakar i Rajko Mlinarić, članovi Vijeća, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo Tomislav Zelenić iz Garešnice, kojeg zastupaju odvjetnici u Odvjetničkom društvu Stančić-Rokotov i partneri d.o.o. iz Zagreba, na sjednici održanoj 16. rujna 2021. jednoglasno je donio

O D L U K U

I. Ustavna tužba se usvaja.

II. Ukidaju se:

- presuda Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Rev-x 115/2017-2 od 23. listopada 2019.

- presuda Županijskog suda u Zagrebu broj: 28 Gžn-1430/14-2 od 14. lipnja 2016.

- presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: 45 Pn-1986/11-82 od 31. ožujka 2014.

III. Predmet se vraća Općinskom građanskom sudu u Zagrebu na ponovni postupak.

O b r a z l o ž e n j e

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Pravodobnu i dopuštenu ustavnu tužbu podnio je Tomislav Zelenić iz Garešnice (u daljnjem tekstu: podnositelj) kojeg u postupku pred Ustavnim sudom zastupaju odvjetnici u Odvjetničkom društvu Stančić-Rokotov i partneri d.o.o. iz Zagreba.

Ustavna tužba podnesena je u povodu presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Rev-x 115/2017-2 od 23. listopada 2019., kojom je odbijena revizija podnositelja izjavljena protiv presude Županijskog suda u Zagrebu (u daljnjem tekstu: drugostupanjski sud) broj: 28 Gžn-1430/14-2 od 14. lipnja 2016., kojom je potvrđena presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu (u daljnjem tekstu: prvostupanjski sud) broj: 45 Pn-1986/11-82 od 31. ožujka 2014.

Prvostupanjskom presudom odbijen je tužbeni zahtjev podnositelja kojim je tražio da mu tuženik Agram Life osiguranje d.d. Zagreb (ranije Sunce osiguranje d.d.) isplati na ime naknade štete u vidu izgubljene zarade iznos od 112.423,47 kn s pripadajućom zateznom kamatom (u vremenu od 1. prosinca 2002. do 1. listopada 2005. sve do isplate), a ubuduće od 1. listopada 2005. pa nadalje mjesečnu rentu od 3.819,33 kn s pripadajućom zateznom kamatom.

1.1. Podnositelj u ustavnoj tužbi navodi da mu je osporenim presudama povrijeđeno ustavno pravo zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.).

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI SLUČAJA

2. U postupku koji je prethodio ustavnosudskom postupku, predmet spora bio je tužbeni zahtjev podnositelja podnesen 27. srpnja 2004. radi naknade štete zbog izgubljene zarade i zahtjev za isplatu rente na temelju članka 195. stavka 2. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 53/91., 73/91., 111/93. - članak 646. Zakona o trgovačkim društvima, 3/94., 107/95. - članak 113. Zakona o izdavanju i prometu vrijednosnim papirima, 7/96., 91/96. - članak 394. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, 112/99. i 88/01. - članak 50. Zakona o arbitraži; u daljnjem tekstu: ZOO) kao razlike plaće koju bi primao da nije bilo štetnog događaja i invalidske mirovine koju prima od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: HZMO) od studenoga 2002. godine.

Podnositelj je stradao kao vozač motocikla u prometnoj nezgodi 25. lipnja 1999. u dobi od 28 godina, koju je skrivio osiguranik tuženika.

Podnositelj je prije štetnog događaja bio zaposlen na radnom mjestu vatrogasca u Javnoj vatrogasnoj postrojbi u Garešnici.

U štetnom događaju zadobio je povrede u vidu otvorenog viševjernog prijeloma desne palčane kosti, prijeloma križne kosti s desne strane, prijeloma donje grane lijeve stidne kosti sa razmicanjem sinfize koju je operirao.

Od posljedica povređivanja u prometnoj nezgodi kod podnositelja je nastupila profesionalna nesposobnost za rad od 50 % jer nije sposoban obavljati posao koji je ranije obavljao, a njegov poslodavac ga nije mogao zaposliti na drugim poslovima.

Prema rješenju HZMO-a, Područne službe u Bjelovaru od 17. travnja 2003. podnositelj je od 15. listopada 2002. u invalidskoj mirovini zbog profesionalne nesposobnosti za rad uz kontraindikacije kao što su duže stajanje, hodanje, srednji i teži fizički poslovi.

Podnositelj se nakon završenog liječenja nije prijavio Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (u daljnjem tekstu: HZZ) niti se javljao na oglase radi posla.

2.1. Prvostupanjskom presudom broj: Pn-4751/04 od 5. studenoga 2008. usvojen je tužbeni zahtjev podnositelja iz razloga što je utvrđeno da podnositelj zbog profesionalne nesposobnosti više nije mogao obavljati posao vatrogasca, a imajući u vidu mišljenje vještaka (da ne može dugo sjediti niti stajati, da mu se ruka koči), kao i

stanje na tržištu rada, prvostupanjski sud je ocijenio da je teško očekivati da bi podnositelj s obzirom na zdravstveno stanje mogao naći adekvatan posao.

2.2. Rješenjem Županijskog suda u Zagrebu broj: Gžn-1811/09-2 od 29. ožujka 2011. ukinuta je prvostupanjska presuda broj: Pn-4751/04 i predmet je vraćen na ponovni postupak jer je drugostupanjski sud mišljenje vještaka dr. Damira Vodopivca ocijenio dvojbenim i proturječnim u odnosu na utvrđenje preostale radne sposobnosti podnositelja i poslova koje je sposoban samostalno profesionalno obavljati u okviru preostale radne sposobnosti.

3. U ponovljenom postupku provedeno je novo medicinsko vještačenje po sudskom vještaku medicine rada dr. Astrid Bokulić iz čijeg nalaza i mišljenja proizlazi da podnositelj može prema preostaloj radnoj sposobnosti (50 %) raditi puno radno vrijeme (ili manje - 4 satno radno vrijeme) poslove koji ne zahtijevaju teški fizički rad, rad sa strojevima, na visini, nošenje tereta preko 5 kg, dulje stajanje, sjedenje, hodanje, čučanje, uspinjanje po stepenicama, prisilni položaj tijela, sagibanje, te da podnositelj može obavljati sve administrativne poslove te lakše fizičke poslove poput portira ili telefoniste.

3.1. Prvostupanjski sud odbio je tužbeni zahtjev podnositelja za naknadu izgubljene zarade i zahtjev za isplatu rente jer je utvrdio da kod podnositelja nije došlo do općeg gubitka radne sposobnosti, već da je kod njega preostala radna sposobnost kojom je mogao raditi na drugim poslovima puno radno vrijeme. Prvostupanjski sud utvrdio je da se podnositelj nakon štetnog događaja nije pokušao zaposliti s preostalom radnom sposobnosti niti se prijavio HZZ-u, dakle nije pokazao aktivnost u traženju posla u okviru preostale radne sposobnosti slijedom čega podnositelj kao oštećena osoba nema pravo na naknadu izgubljene zarade.

Prvostupanjski sud u bitnom je naveo:

"Iz naprijed provedenih dokaza te iz prihvaćenog vještačenja sud je utvrdio da je kod tužitelja preostala radna sposobnost nakon odlaska u invalidsku mirovinu te da je tužitelj sposoban za administrativne poslove, poslove portira, telefoniste.

(...)

Ovdje prvenstveno valja ukazati da je među strankama nesporno da se tužitelj nakon štetnog događaja i provedenog liječenja nije prijavio na Zavod za zapošljavanje radi pronalaženja drugog zaposlenja sa preostalom radnom sposobnosti.

Zatim i iz iskaza tužitelja osobno jasno proizlazi da se isti nije nikada javio na neki oglas radi zapošljavanja na koji bi naišao.

(...)

Slijedom naprijed navedenog ovaj sud smatra da tužitelj nije dokazao da se ne može zaposliti s preostalom radnom sposobnošću nakon ozljede zadobivene u predmetnoj prometnoj nesreći 1999. godine te da slijedom navedenog, tužitelj kao oštećena osoba, koja se nakon ozljede nije pokušala zaposliti s preostalom radnom sposobnošću nema prava na naknadu zbog izgubljene zarade.

Sud nije prihvatio dokazni prijedlog tužitelja da se pribavi podatak od nadležne službe Hrvatskog zavoda za zapošljavanje koliko je u Garešnici bilo otvorenih radnih mjesta portira i telefoniste u razdoblju od 2004. pa do danas te koliko je bilo prijava na takve eventualne natječaje iz razloga što je ključni moment za ostvarivanje prava tužitelja da je isti pokušao naći zaposlenje s preostalom radnom sposobnošću, i to ne

samo za posao telefoniste i portira već i za druge administrativne poslove koje je mogao obavljati s preostalom radnom sposobnošću.

Dakle, bitan element nije procjena suda da li bi tužitelj uspio na nekom natječaju za zapošljavanje da se javio na isti već se traži aktivno ponašanje tužitelja i njegovo aktivno traženje posla u nekom razumnom periodu (npr. kroz 6 mjeseci ili par godina). Tek ukoliko ti pokušaji bilo neposrednim javljanjem na natječaje bilo putem zavoda ne urode plodom, tada bi tužitelj kao oštećenik imao pravo na rentu zbog izgubljene zarade u visini razlike primanja po u invalidskoj mirovini do plaće koju bi dobivao da je ostao raditi u JVP u Garešnici.

Slijedom navedenog sud je utvrdio da je tužbeni zahtjev neosnovan u cijelosti (tako i u OSGZ Pn-2236/96, Gž-12616/99, ŽS u Zagrebu te Rev-937/01-2 VSRH)."

3.2. Drugostupanjski sud potvrdio je prvostupanjsku presudu ocijenivši pravilnim stajalište prvostupanjskog suda da podnositelj kao oštećenik iz štetnog događaja nije dokazao da se ne može zaposliti s preostalom radnom sposobnosti zbog čega nema pravo na naknadu izgubljene zarade.

U obrazloženju drugostupanjske presude navedeno je:

"Vještački nalaz liječnice je potvrdio da postoje konkretni poslovi koje je tužitelj mogao obavljati s preostalom radnom sposobnošću, a to su (prije svega) administrativni poslovi, kao i lakši fizički poslovi poput portira i telefoniste. Sud je ocijenio da je navedeno vještačenje dano po pravilima struke, što nije dovedeno u sumnju žalbenim prigovorima da je posao portira pretežno sjedeći, jer svaki posao (pa i telefoniste) omogućava prilagodbu (da ustane, stoji, istegne se, prošeće i dr.) s obzirom da ostale poslove (kao što su administrativni te lakši fizički poslovi npr. portira, kao i druge neimenovane poslove) može obavljati. Konačno i okolnost da je tužitelj povrijeđen prije tridesete godine života dodatno govori o većoj mogućnosti prilagodbe, kao i o subjektivnom odnosu prema mogućnosti rada kroz desetke godina koje su slijedile, s druge strane."

4. Vrhovni sud odbio je reviziju podnositelja ocijenivši da su nižestupanjski sudovi pravilno primijenili članak 195. stavak 2. ZOO-a kada su odbili tužbeni zahtjev podnositelja. Prema stajalištu Vrhovnog suda pravilno je primijenjen članak 195. stavak 2. ZOO-a jer prema sudskoj praksi Vrhovnog suda (Rev-x 713/11-2 od 14. prosinca 2011.) oštećenik koji se nakon ozljede nije ni pokušao zaposliti u skladu s preostalom radnom sposobnošću nema pravo na naknadu izgubljene zarade u obliku novčane rente.

U presudi Vrhovnog suda je navedeno:

"Tužitelj u okviru revizijskog razloga pogrešne primjene materijalnog prava ukazuje da je u konkretnom predmetu šteta koju tužitelj potražuje u vidu izgubljene zarade nastala isključivo iz uzroka prometne nesreće (umirovljenja tužitelja i posljedičnog gubitka zarade), zbog čega bila kakva naknadna neaktivnost tužitelja u otklanjanju štete ne stoji s tim u kauzalnoj vezi.

(...)

Odredbom čl. 195. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ('Narodne novine', broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01- dalje ZOO), koja se primjenjuje u ovom sporu na temelju čl. 1163. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ('Narodne novine', broj 35/05), propisano je da tko drugome nanese tjelesnu povredu ili mu naruši zdravlje dužan je naknaditi mu troškove oko liječenja i druge potrebne troškove s tim u vezi, a i zaradu izgubljenu zbog nesposobnosti za rad za vrijeme liječenja. Ako povrijeđeni

zbog potpune ili djelomične nesposobnosti za radu gubi zaradu, ili su mu potrebe trajno povećane, ili su mogućnosti njegova daljnjeg razvijanja i napredovanja uništene ili smanjene, odgovorna osoba dužna je plaćati povrijeđenom određenu novčanu rentu, kao naknadu za štetu. (čl. 195. st. 2. ZOO-a).

(...)

Naime, kada je kod tužitelja uslijed štetnog događaja nastala nesposobnost za obavljanje dotadašnjeg posla, ali je nakon završetka liječenja preostala radna sposobnost za obavljanje drugih poslova, a tužitelj se s preostalom radnom sposobnošću niti ne pokušava zaposliti, to tužitelj kao oštećenik nema pravo na naknadu štete zbog izgubljene zarade jer je ta okolnost izvan uzroka prometne nezgode u kojoj mu je nastupila šteta (tako i ovaj sud u odluci poslovni broj Rev x-713/11-2 od 14. prosinca 2011.)."

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

5. Podnositelj u ustavnoj tužbi povredu prava na pravično suđenje obrazlaže u aspektu prava na jednakost oružja, kontradiktornost postupka te neujednačene i nedosljedne prakse Vrhovnog suda.

5.1. U odnosu na povredu prava na jednakost oružja podnositelj navodi da je ključni argument za odbijanje tužbenog zahtjeva bilo stajalište nižestupanjskih sudova i Vrhovnog suda da se u slučaju profesionalne nesposobnosti za rad (a ne opće nesposobnosti za rad) oštećenik mora pokušati zaposliti s preostalom radnom sposobnošću preko HZZ-a jer bez toga ne ostvaruje pravo na naknadu štete zbog izgubljene zarade. Ističe da mu sudovi u vezi s navedenim nisu dopustili dokazivanje bi li prijava na HZZ realno i konkretno mogla dovesti do njegovog zapošljavanja, dok je na ročištu održanom 27. ožujka 2014. opisao vrlo precizno i detaljno na koje je druge načine pokušavao bezuspješno naći posao u Garešnici.

Smatra arbitrarnim obrazloženja sudova o odbijanju njegovog ključnog dokaznog prijedloga za pribavu podataka od HZZ-a o konkretnoj mogućnosti zaposlenja podnositelja s preostalom radnom sposobnošću. Naime, podnositelj smatra da je njegova neprijava na HZZ bez utjecaja jer ne bi dovela do njegovog zapošljavanja s preostalom radnom sposobnošću s obzirom na to da poslova telefoniste, portira ili slično nije bilo u Garešnici. Podnositelj se u odnosu na povredu prava jednakosti oružja poziva na praksu Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu (u daljnjem tekstu: ESLJP).

5.2. Povredu kontradiktornosti postupka obrazlaže činjenicom da je prvostupanjski sud na zadnjem ročištu za glavnu raspravu dopustio tuženiku da preda opsežan podnesak s novim dokazima na koje nije bilo razumno očekivati da se može odmah očitovati na raspravi, iz kojeg razloga je predlagao provođenje svojih dokaznih prijedloga, a što nužno implicira i odgodu navedenog ročišta. Međutim, prvostupanjski sud nije odgodio ročište već je zaključio glavnu raspravu zbog čega mu nije dana mogućnost da se očituje na podnesak tuženika i nove dokaze protivne strane, a na kojim je dokazima prvostupanjski sud utemeljio značajan dio svoje presude. Stoga, smatra da mu je onemogućeno dokazivanje svoje tvrdnje u vezi centralno relevantne okolnosti - konkretnog značaja njegove neprijave na HZZ za realnu i konkretnu mogućnost zapošljavanja - te mu je eklatantnom povredom načela kontradiktornosti postupka kroz neprihvatanje prijedloga odgode ročišta i nedostavljanja mogućnosti očitovanja na podnesak suprotne strane na kojem se

djelomično bazira presuđenje onemogućeno pravično suđenje. Podnositelj se poziva na praksu ESLJP-a u odnosu na kontradiktornost postupka.

5.3. U odnosu na neujednačenu i nedosljednu praksu Vrhovnog suda navodi da je Vrhovni sud u osporenoj presudi odstupio od svoje prakse u odlukama broj: Rev-432/03 od 24. ožujka 2004., broj: Rev-584/07 od 25. listopada 2008. i broj: Rev-181/04 od 31. ožujka 2005. prema kojoj činjenica prijave na HZZ s preostalom radnom sposobnošću nije relevantna za ostvarivanje prava na naknadu izgubljene zarade u obliku novčane rente.

5.4. Predlaže usvajanje ustavne tužbe i ukidanje osporenih odluka.

IV. OCJENA USTAVNOG SUDA

6. U konkretnom slučaju Ustavni sud ocjenjivao je ustavnu tužbu s aspekta istaknute povrede članka 29. stavka 1. Ustava, koji u mjerodavnom dijelu glasi:

"Članak 29.

Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni ... sud pravično ... odluči o njegovim pravima i obvezama...
(...)"

Ustavno pravo na pravično suđenje, zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava, jamči zaštitu od arbitrarnosti u odlučivanju sudova i drugih državnih tijela. Obrazloženja sudskih odluka, odnosno odluka drugih nadležnih tijela koja ne sadrže ozbiljne, relevantne i dostatne razloge za ocjenu kakva je odlukom dana, upućuju na zaključak o arbitrarnosti u postupovnom i/ili materijalnopravnom smislu.

6.1. Kad je riječ o tumačenju prava, koju će metodu tumačenja sudovi pritom primijeniti stvar je njihovog odabira i nije predmet ustavnosudske ocjene, pod uvjetom da način na koji tumače i primjenjuju mjerodavno pravo u svakom pojedinom slučaju ima racionalnu osnovu i objektivno opravdanje i da ne dovodi do povrede ustavnih prava stranaka u postupku. Stoga su obrazloženja sudskih odluka iznimno važna jer je nedostatak relevantnih i dostatnih razloga za ocjenu kakva je odlukom dana prvi i najvažniji znak koji upućuje na proizvoljno odlučivanje (usporedi, primjerice, s odlukama/rješenjima Ustavnog suda broj: U-III-1946/2019 od 28. svibnja 2020. i U-III-5678/2012 od 15. travnja 2020.; www.usud.hr; te U-III-458/2018 od 23. svibnja 2019., "Narodne novine" broj 77/19.).

7. Člankom 195. stavkom 2. ZOO-a propisano je ako povrijeđeni zbog potpune ili djelomične nesposobnosti za rad gubi zaradu, ili su mu potrebe trajno povećane ili su mogućnosti njegova daljnjeg razvijanja i napredovanja uništene ili smanjene, odgovorna osoba dužna je plaćati povrijeđenom određenu novčanu rentu, kao naknadu za tu štetu.

8. U predmetnom parničnom postupku koji je prethodio ustavnosudskom postupku tužbeni zahtjev podnositelja odbijen je s obrazloženjem da podnositelj kao oštećenik iz štetnog događaja (ozljeda dobivenih u prometnoj nesreći 1999. godine) nije pokazao aktivnosti u traženju posla u razumnom razdoblju nakon završetka liječenja u okviru preostale radne sposobnosti. Naime, svoje su odluke sudovi u sva tri stupnja odlučivanja temeljili na tome da kod podnositelja nije došlo do gubitka

opće radne sposobnosti, već je kod njega preostala radna sposobnost kojom je mogao raditi na drugim poslovima puno radno vrijeme, a podnositelj se nakon nastanka štetnog događaja i završenog liječenja nije prijavio na HZZ radi pronalaženja posla s preostalom radnom sposobnosti niti je na bilo koji drugi način tražio posao u nekom razumnom razdoblju nakon završetka liječenja.

8.1. Budući da je kod podnositelja kao tužitelja uslijed štetnog događaja nastala nesposobnost za obavljanje dotadašnjeg posla, ali je nakon završetka liječenja preostala radna sposobnost za obavljanje drugih poslova, a podnositelj se s preostalom radnom sposobnosti nije niti pokušao zaposliti prema stajalištu Vrhovnog suda podnositelj kao oštećenik nema pravo na naknadu štete zbog izgubljene zarade jer je ta okolnost izvan uzroka prometne nezgode u kojoj je podnositelju nastupila šteta, a koje je stajalište sukladno stajalištu Vrhovnog suda u odluci broj: Revx-713/11-2 od 14. prosinca 2011.

Vrhovni sud je u osporenoj presudi, polazeći od članka 195. stavka 2. ZOO-a, ocijenio da su nižestupanjski sudovi pravilno primijenili materijalno pravo kada su odbili tužbeni zahtjev podnositelja za naknadu izgubljene zarade i zahtjev za isplatu rente.

9. Podnositelj u ustavnoj tužbi navodi da je stajalište Vrhovnog suda u osporenoj presudi suprotno stajalištu zauzetom u odlukama broj: Rev-432/03 od 24. ožujka 2004., broj: Rev-584/07 od 25. listopada 2008. i broj: Rev-181/04 od 31. ožujka 2005. prema kojem činjenica prijave na HZZ s preostalom radnom sposobnošću nije relevantna za ostvarivanje prava na naknadu izgubljene zarade u obliku novčane rente.

9.1. Iz presude Vrhovnog suda broj: Rev-432/03 od 24. ožujka 2004. i rješenja Vrhovnog suda broj: Rev-181/04 od 31. ožujka 2005. proizlazi da činjenica prijave oštećenika na HZZ s preostalom radnom sposobnošću nije relevantna za ostvarivanje prava na naknadu izgubljene zarade u obliku novčane rente. U presudi broj: Rev-432/03 navedeno je da "odlazak u invalidsku mirovinu zakonsko je pravo tužitelja koje je on iskoristio, međutim time se ne dovodi u pitanje njegovo pravo na naknadu štete zbog izgubljene zarade, pa okolnost bi li tužitelj mogao naći posao s preostalom radnom sposobnošću za ovaj spor nije relevantna", dok je u obrazloženju rješenja broj: Rev-181/04 od 31. ožujka 2005. navedeno "da se tužitelj nije uspio zaposliti iako se redovito javljao Zavodu za zapošljavanje, te da s obzirom na stanje gospodarstva na području na kojem tužitelj živi nema izgleda da se zaposli s postojećom radnom sposobnošću...".

9.2. Međutim, iz presude Vrhovnog suda broj: Rev-584/07-2 od 25. listopada 2008., na koju se poziva podnositelj, proizlazi da tužitelju pripada pravo na naknadu izgubljene zarade zbog trajne nesposobnosti za rad na temelju članka 195. stavka 2. ZOO-a jer je prema nalazu i mišljenju liječničkog vještaka utvrđeno da je kod tužitelja profesionalna radna sposobnost umanjena za više od 50 % zbog čega se ne može zaposliti na dotadašnjim poslovima vodoinstalatera te da su kod tužitelja osim tjelesnih ozljeda nastale i psihičke promjene zbog kojih je upitna mogućnost prekvalifikacije.

9.3. Nadalje, Ustavni sud je odluci broj: U-III-3098/2012 od 20. ožujka 2014. odbio ustavnu tužbu podnesenu u povodu presude Vrhovnog suda broj: Rev-x-713/11-2 od 14. prosinca 2011., u kojoj je Vrhovni sud zauzeo stajalište da prema postojećoj praksi oštećenik koji se nakon ozljede nije ni pokušao zaposliti u skladu s preostalom radnom sposobnošću nema pravo na naknadu izgubljene zarade u obliku novčane rente.

U tom smislu, Ustavni sud primjećuje da je i nakon toga o činjenično i pravno razmatranim prijedorima istovjetnima prijedoru podnositelja, Vrhovni sud u odlukama broj: Rev-x-954/2010-2 od 15. listopada 2013., broj: Rev-1177/2011-2 od 27. svibnja 2014. i broj: Revr-1726/2014-3 od 15. prosinca 2015. zauzeo isto pravno shvaćanje u odnosu na primjenu članka 195. stavka 2. ZOO-a odnosno da oštećenik koji se nakon ozljede nije ni pokušao zaposliti u skladu s preostalom radnom sposobnošću nema pravo na naknadu izgubljene zarade u obliku novčane rente.

10. Ustavni sud primjećuje da je prethodno praksa Vrhovnog suda u tumačenju i primjeni članka 195. stavka 2. ZOO-a bila da za ostvarivanje prava na naknadu izgubljene zarade u obliku novčane rente nije bilo od značenja je li se oštećenik (stranka) s preostalom radnom sposobnošću prijavio na HZZ odnosno je li se nakon završetka liječenja pokušao zaposliti s preostalom radnom sposobnošću.

10.1. Vrhovni sud je promijenio sudsku praksu u tumačenju i primjeni članka 195. stavka 2. ZOO-a te je u presudi Vrhovnog suda broj: Rev-x-713/11-2 od 14. prosinca 2011, zauzeo stajalište da, prema postojećoj praksi, oštećenik koji se nakon ozljede nije ni pokušao zaposliti u skladu s preostalom radnom sposobnošću nema pravo na naknadu izgubljene zarade u obliku novčane rente, koje stajalište je Ustavni sud u odluci broj: U-III-3098/2021 ocijenio ustavnopravno prihvatljivim.

11. Polazeći stoga od sadržaja mjerodavne zakonske odredbe - članka 195. stavka 2. ZOO-a, Ustavni sud ocjenjuje da mjerodavnim člankom 195. stavkom 2. ZOO-a nije propisano da se radi ostvarenja prava na naknadu izgubljene zarade u obliku novčane rente oštećenik nakon završetka liječenja mora pokušati zaposliti u skladu s preostalom radnom sposobnošću.

Navedena obveza pokušaja zaposlenja s preostalom radnom sposobnošću (prijava na HZZ, javljanje na oglase radi posla) radi ostvarenja prava na naknadu izgubljene zarade u obliku novčane rente proizlazi iz nove sudske prakse Vrhovnog suda, dok prema ranijoj praksi Vrhovnog suda činjenica pokušaja zaposlenja s preostalom radnom sposobnošću nije bila relevantna za ostvarene prava na naknadu izgubljene zarade u obliku novčane rente (vidi točke 9.1., 9.2. i 9.3. obrazloženja ove odluke).

11.1. Slijedom navedenog, Ustavni sud primjećuje da je u vrijeme podnošenja tužbenog zahtjeva - 27. srpnja 2004. - sudska praksa Vrhovnog suda bila da činjenica pokušaja zaposlenja s preostalom radnom sposobnošću nije bila relevantna za ostvarene prava na naknadu izgubljene zarade u obliku novčane rente.

12. Nadalje, podnositelj je u ustavnoj tužbi istaknuo prigovor usmjeren na povredu načela "jednakosti oružja" koji je obrazložio da su sudovi neosnovano odbili njegov ključan dokazni prijedlog za pribavu podataka od HZZ-a u Garešnici o konkretnoj mogućnosti njegovog zaposlenja s preostalom radnom sposobnosti.

12.1. U vezi s navedenim prigovorom, Ustavni sud navodi da iz obrazloženja prvostupanjske presude proizlazi "da je među strankama nesporno da se tužitelj nakon štetnog događaja i provedenog liječenja nije prijavio na Zavod za zapošljavanje radi pronalaženja drugog zaposlenja sa preostalom radnom sposobnosti" te "iz iskaza tužitelja osobno jasno proizlazi da se isti nije nikada javio na neki oglas radi zapošljavanja na koji bi naišao." U obrazloženju prvostupanjske presude je nadalje navedeno:

"Sud nije prihvatio dokazni prijedlog tužitelja da se pribaviti podatak od nadležne službe Hrvatskog zavoda za zapošljavanje koliko je u Garešnici bilo otvorenih radnih mjesta portira i telefoniste u razdoblju od 2004. pa do danas te koliko je bilo prijava na takve eventualne natječaje iz razloga što je ključni momenta za ostvarivanje prava tužitelja da je isti pokušao naći zaposlenje s preostalom radnom sposobnošću, i to ne samo za posao telefoniste i portira već i za druge administrativne poslove koje je mogao obavljati s preostalom radnom sposobnošću.

Dakle, bitan element nije procjena suda da li bi tužitelj uspio na nekom natječaju za zapošljavanje da se javio na isti već se traži aktivno ponašanje tužitelja i njegovo aktivno traženje posla u nekom periodu (npr. kroz 6 mjeseci ili par godina). Tek ukoliko ti pokušaji bilo neposrednim javljanjem na natječaje bilo putem zavoda ne urode plodom, tada bi tužitelj kao oštećenik imao pravom na rentu zbog izgubljene zarade u visini razlike primanja po invalidskoj mirovini do plaće koju bi dobivao da je ostao raditi u JVP u Garešnici.

Slijedom navedenog sud je utvrdio da je tužbeni zahtjev neosnovan u cijelosti (tako i u OSGZ Pn-2236/96, Gž-12616/99 ŽS u Zagrebu te Rev-937/01-2 VSRH)."

U obrazloženju drugostupanjske presude u odnosu na navedeni prigovor navedeno je:

"(...) Osim toga valja naglasiti da se poslovi ne nude odnosno ne traže smo preko HZZ, već pretežno mimo toga, što dodatno umanjuje značaj njegovog prijedloga - prigovora, jer po shvaćanju i ovog suda rezultat takvog nepotpunog izvida sam po sebi ne bio dovoljan za zaključak koji sugerira. Sud je pošao od toga da nije njegov zadatak procjenjivati mogućnost zaposlenja već je na tužitelju bilo da se aktivno založi u traženju posla, što je kontinuirano tijekom cijelog postupka otklanjao, uz obrazloženje da nije sposoban za nikakav posao (list 199), odnosno da se nije javio na HZZ jer ne postoji radno mjesto koje bi odgovaralo njegovom zdravstvenom stanju (list 128). Stoga je s pravom zaključio da nije dokazao ono na čemu ustraje u žalbi - da se realno i konkretno nije ni mogao zaposliti, i pod pretpostavkom da je pokušao."

13. Polazeći od novije sudske prakse na koju se poziva Vrhovni sud u obrazloženju osporene presude (Rev-x-713/11-2 od 14. prosinca 2011) prema kojoj oštećenik koji se nakon ozljede nije ni pokušao zaposliti s preostalom radnom sposobnošću nema pravo na naknadu izgubljene zarade u obliku novčane rente, Ustavni sud ocjenjuje da nižestupanjski sudovi nisu naveli relevantne i dostane razloge koji bi mogli opravdati odbijanje dokaznog prijedloga podnositelja za pribavu podataka od HZZ-a u Garešnici o konkretnoj mogućnosti njegovog zaposlenja s preostalom radnom sposobnošću.

Nadalje, Ustavni sud navodi da je i Vrhovni sud osporenu presudu donio polazeći od utvrđenja nižestupanjskih sudova da se podnositelj nakon završenog liječenja s preostalom radnom sposobnošću nije prijavio HZZ-u niti se javljao na oglase posla u nekom razumnom razdoblju nakon završetka liječenja.

14. Polazeći od sadržaja mjerodavnog članka 195. stavka 2. ZOO-a, prethodne i novije prakse Vrhovnog suda, kao i razloga za odbijanje dokaznog prijedloga podnositelja za pribavu podataka od HZZ-a u Garešnici o konkretnoj mogućnosti njegovog zaposlenja s preostalom radnom sposobnosti, Ustavni sud smatra da nadležni sudovi nisu u obrazloženju osporene presude naveli relevantne i dostatne razloge koji bi mogli opravdati njihovu odluku, odnosno svoja stajališta nisu obrazložili na način koji otklanja svaku sumnju u arbitrarnost postupanja i odlučivanja.

Drugim riječima, prema ocjeni Ustavnog suda, propuštanjem sudova da uzmu u obzir konkretnu mogućnost zaposlenja podnositelja s preostalom radnom sposobnošću u Garešnici, već samo formalistički utvrđivanje činjenice (ne)prijave na HZZ odnosno (ne)javljanja na oglase radi posla, povrijedili su pravo podnositelja na pravično suđenje zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava.

Stoga Ustavni sud utvrđuje da je osporenim presudama podnositelju povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava.

15. Slijedom navedenog, na temelju članaka 73. i 76. stavaka 1. i 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst) odlučeno je kao u izreci.

PREDSJEDNICA VIJEĆA
Ingrid Antičević Marinović, v. r.